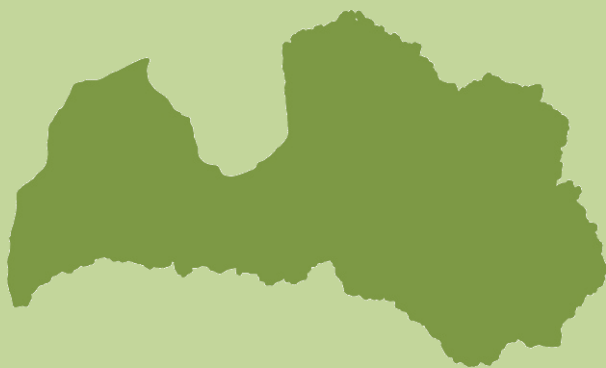

LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBA MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

#59 | 2014-2

LATVIJAS REPUBLIKAS
EKONOMIKAS MINISTRĪJA

LATVIJAS REPUBLIKAS
CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

© 2014 | Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijai

Brīvības ielā 55

Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 293

E-pasts: macro@em.gov.lv

Interneta vietne: <http://www.em.gov.lv>

ISSN 1407-5350

SATURS

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ	4
ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE	5
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS.....	6
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA	8
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	10
INVESTĪCIJAS	12
ĀRĒJĀ TIRDZniecība	14
MAKSĀJUMU BILANCE	16
CENAS	18
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI.....	20
VALSTS BUDŽETS	22
DARBA TIRGUS.....	24
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI.....	25
STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI.....	28

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ

Latvijas ekonomikas izaugsme kopš 2011. gada ir viena no straujākajām ES. 2013. gadā IKP pieauga par 4,1%, tomēr pieauguma tempi pēdējos ceturkšņos nedaudz samazinās – 2014. gada 1. ceturksnī IKP bija par 2,8% lielāks nekā pirms gada.

Zemais pieprasījums ārējos tirgos 2013. gadā ietekmēja eksporta dinamiku – eksporta apjomi pieauga par 1%. Savukārt 2014. gada 1. ceturksnī eksporta apjomi bija par 2,3% lielāki nekā pirms gada.

Privātais patēriņš 2013. gadā pieauga par 5,4% un bija galvenais izaugsmes dzinulis. Savukārt 2014. gada 1. ceturksnī, pat neraugoties uz strauju algu palielinājumu, privātais patēriņš bija vien par 2,1% lielāks nekā pirms gada. Privātā patēriņa pieauguma tempus ietekmēja pāreja uz eiro valūtu un turpmāk tas augs straujāk, par ko liecina jaunākie mazumtirdzniecības dati.

Nozaru griezumā lielāks devums IKP pieaugumā ir komercpakalpojumiem. Stabili izaugsmes tempi saglabājas arī būvniecības un tirdzniecības nozarēs. Apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi 2014. gada četros mēnešos bija par 1,7% lielāki nekā pirms gada. Jāņem vērā, ka apstrādes rūpniecība turpina augt pat neraugoties uz AS

„Liepājas metalurģs” darbības pārtraukšanu. Vairumā apstrādes rūpniecības nozaru vērojama stabila izaugsme.

Situācija darba tirgū turpina uzlaboties arī 2014. gadā. Salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni, nodarbināto skaits 2014. gada 1. ceturksnī palielinājās par 0,2%, bet bezdarba līmenis samazinājās par 1,1 procentpunktu. 2014. gada 1. ceturksnī nodarbināti bija 881,7 tūkst. jeb 58,6% iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem, savukārt bezdarba līmenis bija 11,9 procenti.

2014. gadā vērojams mērens cenu kāpums. Maijā patēriņa cenas bija par 0,6% augstākas nekā pirms gada. Lielākā ietekme uz patēriņa cenām bija cenu kāpumam pārtikai, apģērbam un apaviem, alkoholam un tabakai, kā arī pakalpojumiem. Sagaidāms, ka vidējais patēriņa cenu līmenis 2014. gadā būs ap 1 procentu.

Ekonomikas ministrija prognozē, ka IKP 2014. gadā pieaugs par 3,5%. To sekmēs gan privātā patēriņa pieaugums, gan eksporta iespēju uzlabošanās saistībā ar ekonomikas atveseļošanos ES. Vienlaikus pastāv liela nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014p
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>						
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1	3,5
Patēriņa cenas	3,5	-1,1	4,4	2,3	0,0	1,0
Nodarbināto skaits	-13,9	-6,4	1,3	1,6	2,1	1,9
<i>procentos</i>						
Bezdarba līmenis	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9	9,6
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>						
Vispārējā valdības sektora balance	-9,1	-8,1	-3,5	-1,4	-0,9	-0,9
Eksporta-importa saldo	-1,5	-1,4	-4,8	-3,9	-1,9	-1,2

p – prognoze

Globālā ekonomikas attīstība joprojām ir vāja un dažādos reģionos atšķirīga. Attīstītajās valstīs izaugsmes perspektīvas lēni uzlabojas. Savukārt attīstības valstīs situācija ir nedaudz pasliktinājusies, lai arī izaugsmes tempi tajās joprojām ir salīdzinoši strauji. Vienlaikus ir pieaugusi nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz ekonomiskās situācijas attīstību Eiropā un NVS valstīs.

Pēc lejupslīdes 2012. gadā, kopš 2013. gada ekonomiskā situācija ES pakāpeniski uzlabojas. 2014. gada 1. ceturksnī IKP pieauga par 0,3% un bija par 1,4% lielāks nekā pirms gada. Arī jaunākie konjunktūras apsekojumi liecina, ka ekonomiskās aktivitātes ES pakāpeniski palielinās. Lai arī kopumā ekonomiskā situācija stabilizējas, attīstības tendences dalībvalstīs joprojām ir atšķirīgas. Piemēram, jaunajās ES dalībvalstīs izaugsme ir straujāka nekā vidēji reģionā. Baltijas valstīs ekonomikas izaugsmes tempi ir kļuvuši mērenāki.

ASV ekonomika 2014. gada 1. ceturksnī samazinājās par 1% un IKP bija tikai par 2% lielāks nekā pirms gada. Lejupslīdes pamatā bija eksporta un valsts izdevumu pieauguma kritums un uzņēmumu investīciju tempu samazinājums.

Āzijas valstīs globālo krīzi ir pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstīs, tomēr vājais ārējais pieprasījums ierobežo reģiona izaugsmi.

NVS valstu izaugsme nav vienmērīga. Krievijā izaugsme palēninās, kas liecina par būtiskām konkurētspējas problēmām. 2014. gada 1. ceturksnī IKP samazinājās par 0,5% un bija tikai par 0,9% lielāks nekā pirms gada. Nopietnas problēmas Krievijas finanšu tirgos radīja Ukrainas krīze.

Pēc Eiropas komisijas prognozēm pasaules ekonomikas izaugsme 2014. gadā varētu sasniegt 3,5 procentus.

Pasaules ekonomikas attīstība

IKP izmaiņas procentos

	2010	2011	2012	2013	2014p	2015p
Pasaule	5,1	3,8	3,2	2,9	3,5	3,8
ASV	2,5	1,8	2,8	1,9	2,8	3,2
Japāna	4,7	-0,5	1,4	1,5	1,5	1,3
Kīna	10,4	9,3	7,7	7,7	7,2	7,0
NVS	4,9	4,8	3,4	2,0	1,2	2,6
Eiropas Savienība, tai skaitā:	2,0	1,6	-0,4	0,1	1,6	2,0
Vācija	4,0	3,3	0,7	0,4	1,8	2,0
Zviedrija	6,6	2,9	0,9	1,5	2,8	3,0
Lielbritānija	1,7	1,1	0,3	1,7	2,7	2,5
Latvija	-1,3	5,3	5,2	4,1	3,8	4,1
Lietuva	1,6	6,0	3,7	3,3	3,3	3,7
Igaunija	2,6	9,6	3,9	0,8	1,9	3,0

Avots: Eiropas komisija, p – prognoze

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS

Pēc vairāku gadu straujās ekonomiskās izaugsmes, kad IKP vidējie gada pieauguma tempi 2005.-2007. gadā pārsniedza 10%, Latvijas ekonomikā 2008. gadā globālās finanšu krīzes rezultātā iestājās recesija. Krīzes laikā IKP samazinājās par ¼ daļu. Kopš 2009. gada beigām Latvijas ekonomikā ir atsākusies izaugsme.

Vēl 2012. gada sākumā Latvijas tautsaimniecības perspektīvas tika vērtētas ļoti piesardzīgi, jo bija bažas kā ekonomiskās situācijas pasliktināšanās ES ietekmēs Latvijas izaugsmes tempus. Tomēr Latvijas ekonomika bija noturīga pret ārējās vides satricinājumiem un kopumā 2012. gadā IKP par 5,2% pārsniedza 2011. gada līmeni. 2013. gadā turpinājās izaugsme un IKP bija par 4,1% lielāks nekā iepriekšējā gadā. Lai arī pēdējos gadus Latvijas ekonomikā ir vērojama straujākā izaugsme ES, tomēr IKP vēl ir par 9% mazāks nekā bija pirms krīzes – 2007. gadā. 2014. gada 1. ceturksnī IKP pieauga par 2,8% salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Aizvien lielāks devums izaugsmē ir privātajam patēriņam. Tā pieaugumu turpina sekmēt nodarbinātības kāpums un darba samaksas pieaugums. 2013. gadā privātais patēriņš pieauga par 5,4%. Tomēr 2014. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar 2013. gada 4. ceturksni, privātais patēriņš pieauga lēnāk – tika par 0,2% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 2,1% lielāks nekā pirms gada, pat neraugoties uz straujo algu palielinājumu šajā periodā (par 7,7%).

2014. gada maijā patērētāju konfidence bija nedaudz uzlabojusies – tā bija par 1,1 punktu augstāka, salīdzinot ar 2013. gada decembri, tomēr projoām tā bija negatīva.

Iekšzemes kopprodukts

2004. gads = 100

p – prognoze

Iekšzemes kopprodukta izlietojums

izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

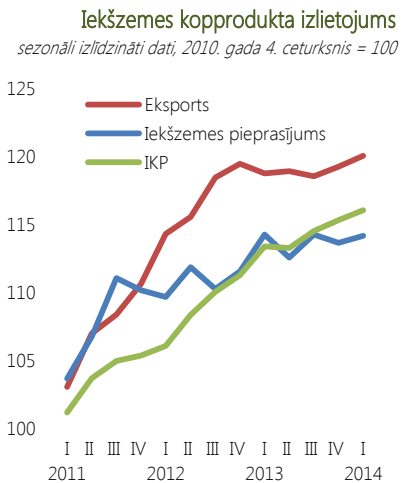
	2009	2010	2011	2012	2013
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1
Privātais patēriņš	-22,6	2,3	4,8	5,8	5,4
Valsts patēriņš	-9,4	-7,9	1,1	-0,2	3,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-37,4	-18,1	27,9	8,7	-4,3
Eksports	-13,1	12,5	12,4	9,4	1,0
Imports	-31,7	11,8	22,3	4,5	-1,7

Investīciju apjomi 2013. gadā kopumā bija par 4,3% zemākā līmenī nekā pirms gada. 2014. gada 1. ceturksnī investīciju apjomi bija par 2,2% lielāki nekā pirms gada.

Kopš 2010. gada Latvijas preču un pakalpojumu eksports pieauga ļoti strauji un bija galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta apjomi 2012. gadā par vairāk nekā 20% pārsniedza pirmskrīzes līmeni.

2013. gadā, saistībā ar zemo pieprasījumu ārējos tirgos, eksporta pieaugums kļuva mērenāks un kopumā pieauga tikai par 1%. 2014. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, preču un pakalpojumu eksporta apjomi palielinājās par 2,3 procentiem.

Krīzes laikā, samazinoties iekšējam pieprasījumam, importa apjomi strauji saruka. Pēdējos gados palielinoties ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, pieprasījums pēc importa pieauga. Tomēr 2013. gadā importa apjomi samazinājās (par 1,7%). 2014. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni imports samazinājās par 1,7%. To lielā mērā ietekmēja samazinājums atsevišķās preču grupās kā minerālie produkti un transportlīdzekļi. 2014. gada 1. ceturksnī eksporta-importa saldo bija -1,9% no IKP. 2014. gada 1. ceturksnī turpināja augt arī valdības patēriņš – par 3,6% salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni.

Iekšzemes kopprodukta izlietojums
izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2012				2013				2014
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Iekšzemes kopprodukts	7,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8
Privātais patēriņš	5,7	7,4	5,4	4,5	5,9	6,5	4,9	4,3	2,1
Valsts patēriņš	0,7	0,5	-1,7	-0,2	1,1	5,8	1,4	5,6	3,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	35,7	16,4	-1,9	1,0	-11,9	1,1	3,0	-10,3	2,2
Eksports	12,4	5,9	9,4	10,1	3,6	2,4	-1,3	0,0	2,3
Imports	11,2	6,2	-0,4	2,5	2,2	-4,2	-1,4	-3,0	-1,7

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA

Krīzes laikā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās ražotāju konkurētspēja. Tas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai. Galvenajā eksporta nozarē – apstrādes rūpniecībā no 2009.-2012. gadam pieauguma tempi bija krietni straujāki nekā kopēja tautsaimniecības izaugsme, un nozare kļuva par galveno tautsaimniecības izaugsmes virzītāju. Tirgojamo nozaru izaugsme un ienākumu pieaugums no eksporta ir veicinājuši arī uz iekšējo pieprasījumu orientēto nozaru izaugsmi.

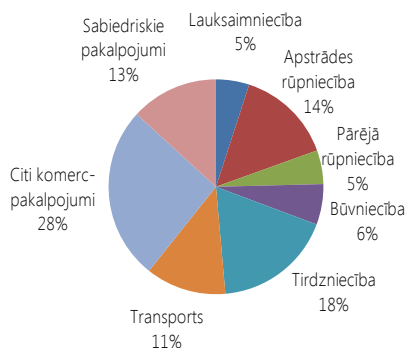
2013. gada sākumā vājais pieprasījums eksporta tirgos bremsēja apstrādes rūpniecības izaugsmi, bet gada otrajā pusē situācijai uzlabojoties, ražošanas apjomi nozarē saglabājās 2012. gada līmenī. 2014. gada 1. ceturksnī apstrādes rūpniecības apjomi bija par 1,2% lielāki nekā pirms gada.

Pārējā rūpniecībā ražošanas apjomi 2013. gadā samazinājās par 3,3%, kas galvenokārt bija saistīts ar laika apstākļiem, jo, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem, tika saražoti mazāki elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi. Arī 2014. gada sākumā ražošanas apjomi nozarē samazinājās un 1. ceturksnī tie bija par 9,3% mazāki nekā pirms gada.

Turpina pieaugt būvniecības apjomi. 2013. gadā būvniecības apjomi palielinājās par 7,4%, ko lielā mērā noteica inženierbūvju celtniecības apjomu pieaugums. 2014. gada sākumā apjomi būvniecībā pieauga visstraujāk, salīdzinot ar citām nozarēm, – 1. ceturksnī – par 24,6%. Pieaugumu lielā mērā noteica gan dzīvojamu māju, gan inženierbūvju celtniecības pieaugums.

IKP nozaru struktūra

2013. gads, procentos

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

procentos

	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
	apjomu izmaiņas				ieguldījums izmaiņas			
Iekšzemes kopprodukts	-1,3	5,3	5,2	4,1	-1,3	5,3	5,2	4,1
Lauksaimniecība	2,1	-1,1	-0,9	-0,7	0,1	-0,1	-0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība	16,7	11,7	9,3	0,0	1,4	1,5	1,5	0,0
Pārējā rūpniecība	1,9	-1,3	-2,6	-3,3	0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Būvniecība	-31,1	11,0	14,5	7,4	-2,0	0,6	0,9	0,5
Tirdzniecība un izmitināšana	-0,1	9,4	7,4	4,4	0,0	1,6	1,5	0,9
Transports un uzglabāšana	0,8	8,1	3,6	1,3	0,1	0,9	0,5	0,2
Citi komercpakalpojumi	0,1	2,7	4,3	7,0	0,0	0,7	1,3	2,0
Sabiedriskie pakalpojumi	-8,1	0,6	-0,6	5,3	-1,1	0,1	-0,1	0,8

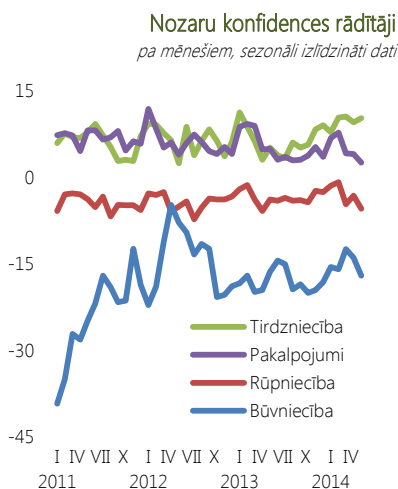
Transporta un uzglabāšanas nozarē pakalpojumu apjomi 2013. gadā pieauga par 1,3%, ko lielā mērā veicināja ar autotransportu pārvadāto kravu apgrozījuma pieaugums. 2014. gada 1. ceturksnī nozarē sniegtie pakalpojumi pieauga par 1,9%. Pieaugumu lielā mērā sekmēja kravu apgrozījuma pieaugums dzelzceļā un ostās.

Tirdzniecības nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2013. gadā pieauga par 4,3%. Arī 2014. gadā tie turpina pieaugt – 1. ceturksnī pieaugums par 2,6%, ko lielā mērā nosaka privātā patēriņa palielinājums.

Komerpcikalpojumu nozarēs 2013. gadā pakalpojumu apjomi pieauga par 7%. Arī 2014. gada 1. ceturksnī šajās nozarēs saglabājas stabila izaugsme – par 3,6%. Pieaugumu lielā mērā sekmēja izaugsme finanšu un apdrošināšanas, kā arī informācijas un komunikāciju pakalpojumu nozarēs.

Palielinoties valdības izdevumiem, 2013. gadā stabils pieaugums bija vērojams arī sabiedrisko pakalpojumu nozarēs – par 5,3%. 2014. gada 1. ceturksnī pakalpojumu apjomi šajā nozarē turpina pieaugt – par 3,4 procentiem.

Turpinot pieaugt iekšzemes pieprasījumam, 2014. gadā saglabāsies stabila uz iekšējo pieprasījumu orientēto nozaru izaugsme. Savukārt tirgojamo nozaru attīstību sekmēs pakāpenisks pieprasījuma pieaugums ārējos tirgos.

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

	2012				2013				2014
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Iekšzemes kopprodukts	7,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8
Lauksaimniecība	0,9	-4,0	2,1	-2,9	0,6	-3,0	-1,6	2,3	6,5
Apstrādes rūpniecība	16,5	9,0	7,2	6,2	-4,8	-0,6	2,5	2,6	1,2
Pārējā rūpniecība	-3,4	-6,3	-2,9	1,5	-1,4	1,4	-3,9	-8,4	-9,3
Būvniecība	28,5	26,9	8,3	9,3	9,8	5,3	11,6	3,9	24,6
Tirdzniecība un izmitināšana	7,1	5,8	7,1	9,3	4,9	6,0	5,2	1,9	2,6
Transports un uzglabāšana	3,1	7,6	3,4	0,2	3,2	-1,0	2,8	0,1	1,9
Citi komercpakalpojumi	2,7	2,7	6,9	5,0	8,3	7,4	6,3	6,2	3,6
Sabiedriskie pakalpojumi	1,5	-0,1	-3,3	-0,5	2,7	6,3	4,4	6,6	3,3

APSTRĀDES RŪPNIĒCĪBA

No 2009.-2012. gadam apstrādes rūpniecības pieauguma tempi bija straujāki nekā kopējā ekonomikas izaugsme un apstrādes rūpniecība bija galvenais tautsaimniecības izaugsmes virzītājs.

2013. gadā vājais pieprasījums ārējos tirgos ietekmēja nozares sniegumu un saražotās produkcijas apjomi saglabājās 2012. gada līmenī. Būtiska ietekme 2013. gadā bija arī AS „Liepājas metalurģis” darbības pārtraukšanai, kā rezultātā ievērojami samazauga metālu ražošanas apjomus.

2014. gada četros mēnešos ražošanas apjomi bija par 1,7% lielāki nekā pirms gada. Nozares izaugsmi lielā mērā sekmēja ekonomisko aktivitāšu pieaugums iekšējā tirgū un ekonomiskās situācijas uzlabošanās galvenajā eksporta tirgū – ES. Atsevišķus apstrādes rūpniecības uzņēmumus negatīvi ietekmēja konflikti Ukrainā un ekonomikas lejupslīde Krievijā.

Lielākajās apstrādes rūpniecības nozarēs – pārtikas ražošanā un kokapstrādē turpinās stabila izaugsme un aprīlī saražotās produkcijas apjomi šajās nozarēs bija attiecīgi par 6% un 7% lielāki nekā pirms gada. Šo nozaru pieaugums dod būtisku ieguldījumu kopējā apstrādes rūpniecības izaugsme. Straujākais ražošanas apjomu pieaugums 2014. gada četros mēnešos bija elektrisko un optisko iekārtu ražošanā. Nozarē saglabājās stabila eksporta iespēja, kā arī aug pieprasījums iekšējā tirgū. Vērā ņemams ražošanas apjomu kāpums gada četros mēnešos bija arī ķīmiskajā rūpniecībā, nemetālisko minerālu ražošanā, mašīnu un iekārtu ražošanā, poligrāfijā, mēbeļu ražošanā un transportlīdzekļu ražošanā.

Vienlaikus jāatzīmē, ka dažās nozarēs situācija nav tik pozitīva. AS „Liepājas metalurģis” darbības pārtraukšana joprojām ļoti būtiski ietekmēja metālu ražošanas nozari. Arī apģērbu un tekstilizstrādājumu ražošanā produkcijas apjomi šogad būtiski atpaliek no pagājušā gada līmeņa.

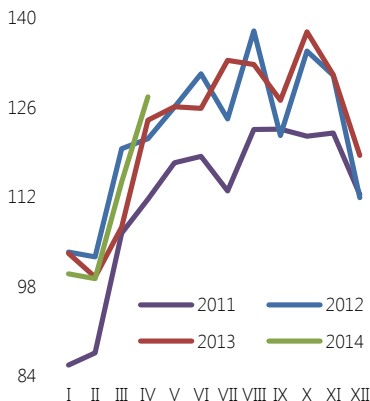
Apstrādes rūpniecība

2004. gads = 100

Produkcijas apjomu indekss

mēnešu sezonāli neizlīdzināti dati, 2010. gads = 100

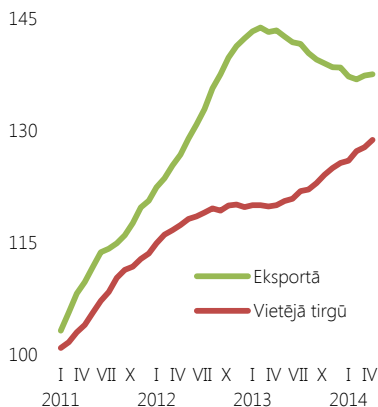
2014. gada četros mēnešos apstrādes rūpniecības apgrozījums bija par 1,7% lielāks nekā pirms gada. Apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai palielinājās par 8,4%, bet eksportētās produkcijas apgrozījums saruka par 1,9 procentiem.

Kopš 2012. gada vidus apstrādes rūpniecībā ražošanas jaudu noslodzes līmenis praktiski nav mainījies. 2014. gada aprīlī tas bija 72%. Praktiski nemainīgs pēdējā gada laikā ir saglabājies arī nozares konfidences līmenis.

Turpmāko apstrādes rūpniecības attīstību sekmēs sagaidāmais pieprasījuma pieaugums, gan iekšējā tirgū, gan eksporta tirgos (galvenokārt ES). Tomēr pastāv liela nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

Produkcijas realizācija

pa mēnešiem, faktiskajās cenās,
12 mēnešu slidošais vidējais, 2010. gads = 100

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji

procentos

	Izlaides struktūra	Aizņemto darbvietu struktūra	Eksporta īpatsvars nozares realizācijā	Apjomu izmaiņas		
				2012	2013	2014 M1-4
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	61,7	9,3	0,1	1,7
Pārtikas rūpniecība	25,2	21,7	36,1	2,5	6,0	6,0
Vieglā rūpniecība	4,3	11,2	84,5	3,0	1,4	-10,8
Kokapstrāde	23,1	19,4	73,3	5,4	2,7	7,0
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	3,9	58,6	10,1	5,6	2,6
Ķīmiskā rūpniecība	7,5	6,3	74,9	8,3	-8,7	9,5
Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumi	6,5	4,2	43,9	8,6	4,6	9,1
Metālu un to izstrādājumi	10,7	11,0	65,3	16,2	-17,6	-29,4
Elektriskās un optiskās iekārtas	6,2	3,7	88,5	20,0	18,4	29,4
Mašīnas un iekārtas	2,4	2,9	74,8	8,7	1,4	11,1
Transporta līdzekļu ražošana	4,0	3,3	92,0	15,8	3,0	16,3
Pārējās nozares	5,7	12,4	50,6	26,1	-7,6	-5,3

INVESTĪCIJAS

Investīcijas Latvijas ekonomikā kopš 2010. gada beigām pieaug, tomēr to dinamika pēdējos gados palēninās. 2011. gadā investīciju apjomi par 27,9% pārsniedza 2010. gada līmeni, kamēr 2012. gadā pieaugums bija daudz mērenāks – par 8,7%. Savukārt 2013. gadā investīcijas Latvijas tautsaimniecībā bija par 4,3% mazākā apjomā nekā pirms gada un veidoja 21,1% no IKP. Investīciju līmenis joprojām ir zemāks nekā pirmskrīzes gados.

Saskaņā ar provizoriskiem datiem 2013. gadā gandrīz visās nozarēs investīciju apjomi bija mazāki nekā pirms gada. Jāatzīmē, ka investīciju dinamika ceturkšņu griezumā bija visai svārstīga. 2013. gada 1. ceturksnī investīciju apjomi bija par 12% zemākā līmenī, kas ir skaidrojams ar iepriekšējā gadā īstenoto lielo investīciju projektu pabeigšanu. Savukārt 2013. gada 2. un 3. ceturksnī investīcijas Latvijas tautsaimniecībā par attiecīgi 1,1% un 3,3% pārsniedza iepriekšējā gada līmeni, bet 4. ceturksnī bija par 10% zemākā līmenī nekā pirms gada. 2014. gada sākumā investēšana dinamika ir ar mērenu pieaugumu. Šī gada 1. ceturksnī Latvijas tautsaimniecībā ieguldīts par 2,2% vairāk nekā pirms gada. Investīciju apjomu stabili pieaugumu lielā mērā kavē lēnā kredītiņšanas atjaunošanās.

Kopš 2010. gada pakāpeniski pieaug ienākošo ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmas. 2011. gadā piesaistīto ĀTI plūsmas Latvijas ekonomikā pieauga gandrīz četras reizes un bija 5,1% no IKP. Savukārt 2012. gadā to apjoms bija 3,9% no IKP, bet 2013. gadā – 2,6% no IKP. Piesaistīto ĀTI neto plūsmas 2014. gada 1. ceturksnī bija 15% līmenī no iepriekšējā gada atbilstošā perioda plūsmām. Piesaistīto ĀTI apjoms apstrādes rūpniecībā 2013. gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

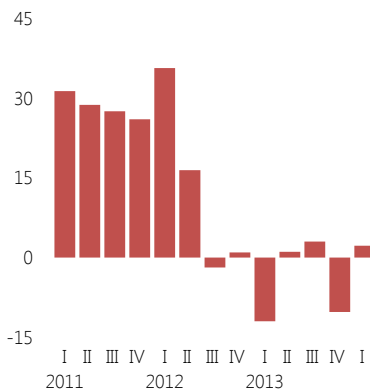
Bruto pamatkapitāla veidošana

2004. gads = 100

Bruto pamatkapitāla veidošana

izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, procentos

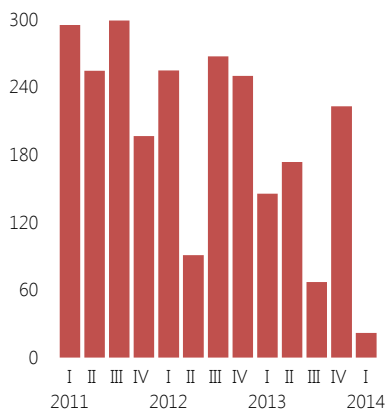

Piesaistīto ĀTI apjoms 2013. gadā Baltijas valstīs kopumā bija 1 737,5 milj. eiro, t.i., gandrīz par trešdaļu mazāk nekā pirms gada. Latvija piesaistīja apmēram 35% no visām ĀTI Baltijas valstīs.

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2014. gada 1. ceturkšņa beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 11 425,2 milj. eiro, kas bija par 3% vairāk nekā pirms gada. Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem banku starpniecībā, darījumos ar nekustāmo īpašumu un apstrādes rūpniecībā.

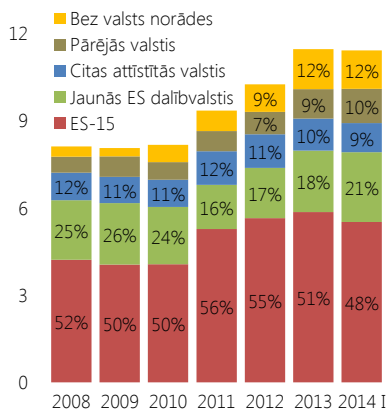
Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

plūsmas pa ceturkšņiem, milj. eiro

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

pa valstu grupām
atlikumi perioda beigās, miljard. eiro

Nefinanšu investīcijas pa nozarēm

procentos

	struktūra	apjomu izmaiņas			
		2013**	2010	2011	2012*
Lauksaimniecība	5,4	19,6	59,2	20,7	-16,7
Apstrādes rūpniecība	10,6	5,5	41,6	2,5	-33,0
Pārējā rūpniecība	17,3	-9,3	71,0	10,2	-13,0
Būvniecība	2,5	-33,3	21,3	-36,0	24,4
Tirdzniecība un izmitināšana	5,7	-24,2	24,5	18,4	-28,1
Transports un uzglabāšana	16,5	8,1	48,1	30,3	-14,6
Citi komercpakalpojumi	14,2	-32,2	-3,5	36,4	-1,3
Sabiedriskie pakalpojumi	27,7	-44,3	22,5	-4,1	-3,7

* provizoriski dati

** novērtējums saskaņā ar ceturkšņa datiem

ĀRĒJĀ TIRDZNICĪBA

Kopš 2009. gada Latvijas ārējā tirdzniecība attīstās ļoti dinamiski. 2012. gadā, salīdzinot ar 2009. gadu, preču eksports faktiskajās cenās gandrīz divkāršojās, savukārt preču imports faktiskajās cenās palielinājās par vairāk nekā 80%. No 2009. -2012. gadam, vidēji ik gadu eksports pieauga par 25%, bet imports – par 23%. Šajā periodā lielāko ieguldījumu preču eksporta pieaugumā deva lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī metālapstrādes produkti. Ievērojami pieaug arī kokapstrādes, mašīnbūves un minerālo produktu eksporta apjomi.

Saglabājoties nenoteiktībai ārējā vidē, Latvijas preču eksports faktiskajās cenās 2013. gadā pieauga mēreni – par 1,6%, bet salīdzināmās cenās tas pat nedaudz saruka – par 0,3%. Arī preču imports faktiskajās cenās pieauga vien par 1%, bet salīdzināmās cenās bija iepriekšējā gada līmenī.

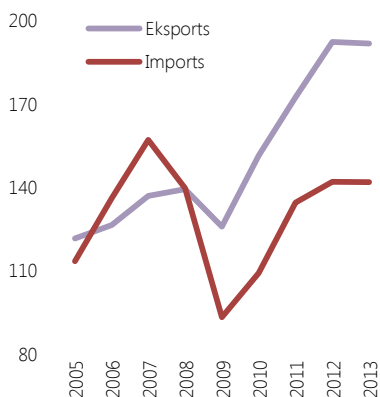
2014. gada četros mēnešos Latvijas preču eksports ir pieaudzis mēreni, faktiskajās cenās – par 2,1%. Savukārt preču imports šajā periodā ir sarucis par 2,5 procentiem.

Pieaugot preču eksporta apjomiem un attiecīgi sarūkot importa apjomiem, negatīvā tirdzniecības bilance 2014. gada 1. ceturksnī ir nedaudz uzlabojusies, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni.

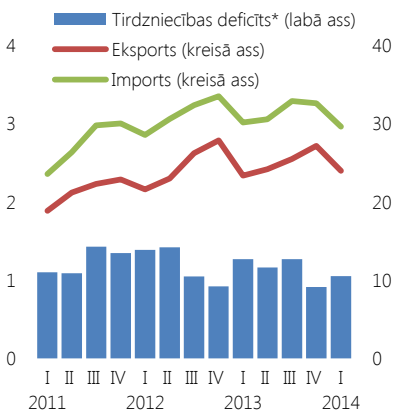
2013. gadā kopējo eksporta attīstību veicināja lielākoties mašīnbūves produkcijas un koksnes un tās izstrādājumu eksporta apjomu pieaugumi. Saistībā ar A/S „Liepājas metalurģis” darbības apturēšanu ievērojami samazinājās metālu un to izstrādājumu eksports. 2013. gadā saruka arī transportlīdzekļu grupas eksporta apjomi.

Savukārt 2014. gada janvārī-aprīlī eksportu pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta pieaugums. Līdzīgi kā 2013. gadā, turpina samazināties metālu un to izstrādājumu, kā arī transportlīdzekļu eksporta apjomi.

Preču eksports un imports pa gadiem
salīdzināmās cenās, 2004. gads = 100

Preču eksports un imports
pa ceturksņiem, miljardos eiro un procentos

* procentos no kopējā tirdzniecības apgrozījuma

Līdzīgi kā 2013. gadā, arī 2014. gada janvāri-aprīlī preču importa apjomu samazinājumu galvenokārt ietekmēja transportlīdzekļu un metālu un to izstrādājumu apjomu kritumi. Šo samazinājumu, savukārt, kompensēja lauksaimniecības un pārtikas produktu, koksnes un tās izstrādājumu, kā arī mašīnbūves produkcijas importa apjomu pieaugumi.

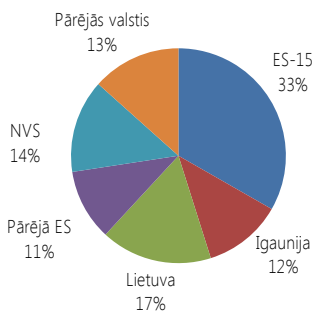
Preču eksporta apjomi uz ES valstīm 2014. gada četros mēnešos pieauga nedaudz straujāk nekā eksports uz NVS un pārējiem reģioniem. Uz lielāko Latvijas eksporta partnervalsti Lietuvu eksports pieauga par 6%, bet uz Igauniju eksports saruka par 12%. Savukārt uz pārējām valstīm (izņemot ES un NVS valstis) eksporta apjomi saruka par 5 procentiem.

Lielākās Latvijas tirdzniecības partnervalstis 2014. gada janvāri-aprīlī bija Lietuva – 17% no kopējā ārējās tirdzniecības apgrozījuma, Igaunija, Krievija un Polija katra pa – 10%, Vācija – 9%, Zviedrija un Somija – katra pa 4% un Dānija, Nīderlande, Lielbritānija un Itālija – katra pa 3 procentiem.

Turpmākās eksporta iespējas būs cieši saistītas ar procesiem ārējos tirgos.

Latvijas preču eksporta struktūra

2014. gada janvāri-aprīlī, procentos

Latvijas preču eksports un imports

2014. gada janvāri-aprīlī, procentos

	Eksports			Imports		
	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas
Kopā tai skaitā:	100	2,1	2,1	100	-2,5	-2,5
Lauksaimniecības un pārtikas preces	19,6	10,3	1,9	16,6	8,4	1,3
Minerālie produkti	8,2	4,9	0,4	15,3	-20,4	-3,8
Ķīmiskās rūpniecības preces	9,6	0,3	0,0	15,7	1,3	0,2
Vieglās rūpniecības preces	5,1	7,3	0,4	6,6	1,2	0,1
Koks un koka izstrādājumi	18,1	14,7	2,4	2,6	28,0	0,6
Parastie metāli un to izstrādājumi	9,6	-24,0	-3,1	8,5	-9,6	-0,9
Mehānismi un mašīnbūves preces	15,5	1,6	0,2	18,5	2,9	0,5
Transportlīdzekļi	4,3	-13,2	-0,7	6,2	-20,0	-1,5
Pārējās preces	9,9	7,1	0,7	9,9	13,4	1,1

MAKSĀJUMU BILANCE

Maksājumu bilances tekošais konts pēdējos gados ir neliela deficīta līmenī. 2012. gadā tekošā konta deficīts bija 2,5% un 2013. gadā – 0,8% līmenī no IKP. Savukārt 2014. gada 1. ceturksnī tekošā konta deficīts sasniedza 2,3% no IKP, kas ir nedaudz lielāks nekā pirms gada.

Tekošā konta svārstības pārsvarā nosaka izmaiņas ārējās tirdzniecības bilancē. Latvijai ir raksturīgs ārējās tirdzniecības deficīts, kas straujās izaugsmes gados pieauga, bet recesijas gados būtiski samazinājās, galvenokārt sakarā ar importa apjomu samazinājumu. Ekonomikai stabilizējoties eksports pieauga straujāk nekā imports, tomēr pēdējos gados eksporta un importa dinamika palēninās.

2012. gadā faktiskajās cenās gan eksports, gan imports pieauga strauji, savukārt 2013. gadā preču eksporta un importa apjomi palielinājās mēreni, ārējās tirdzniecības deficītam sasniedzot 9,4% no IKP jeb par 1,4 procentpunktiem zemākā līmenī nekā pirms gada. Arī 2014. gada sākumā eksporta pieauguma tempi ir visai mēreni, bet imports ir pat nedaudz samazinājies, ārējās tirdzniecības deficītam sasniedzot 9,9% no IKP.

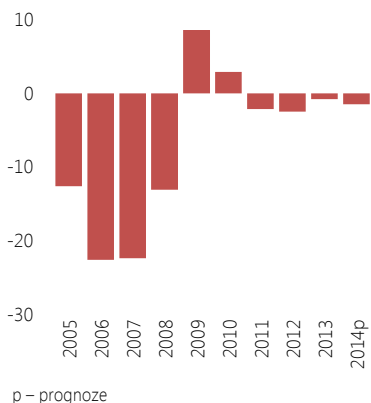
Pakalpojumu bilance joprojām ir pozitīva un par 65% nosedz ārējās tirdzniecības deficītu. 2013. gadā pakalpojumu bilances pārpalikums bija 7,6% no IKP. 2014. gada 1. ceturksnī pakalpojumu eksports pieauga par 0,6%, bet imports – par 2,2%, pakalpojumu bilances pārpalikumam sasniedzot 7,7% no IKP.

Ienākumu bilances stāvokli galvenokārt nosaka nerezidentu uzņēmumu rentabilitātes izmaiņas. Ienākumu bilance kopš 2011. gada ir negatīva un 2013. gadā bija 0,2% līmenī no IKP. 2014. gada 1. ceturksnī ienākumu bilance bija pozitīva – 0,7% no IKP.

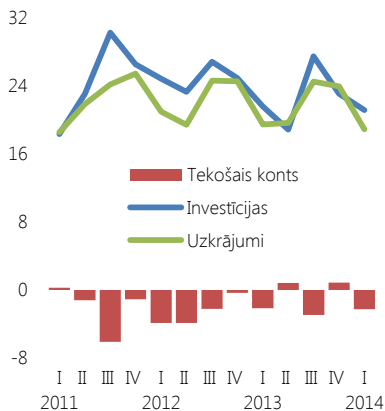
Finanšu konta bilances svārstības pa ceturkšņiem pakāpeniski mazinās. 2013. gadā finanšu konta bilances pozitīvais saldo bija 0,9% līmenī no IKP. Savukārt 2014. gada 1. ceturksnī finanšu konts bija deficītā (5% no IKP).

ĀTI neto plūsmas 2013. gadā bija 1,5% no IKP, bet 2014. gada 1. ceturksnī ĀTI bilance bija negatīva – 0,9% līmenī no IKP.

Tekošā konta bilance
procentos no IKP

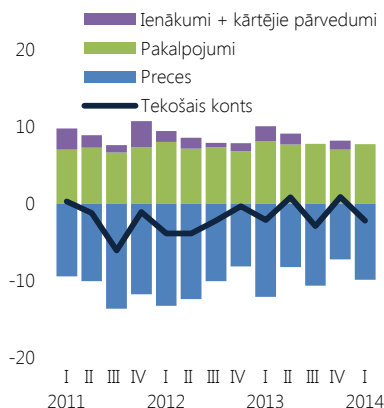
Tekošais konts, investīcijas un uzkrājumi
pa ceturkšņiem, procentos no IKP

Nozīmīgas svārstības ir vērojamas portfelj- un citu investīciju posteņos. 2013. gadā citu investīciju bilance bija negatīva – 0,6% no IKP. 2014. gada 1. ceturksnī citu investīciju bilances deficīts sasniedza 15% no IKP. Portfeljinvestīciju un citu investīciju bilances svārstības pārsvarā ir saistītas ar finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem un valsts sektora pārādu restruktūrizāciju.

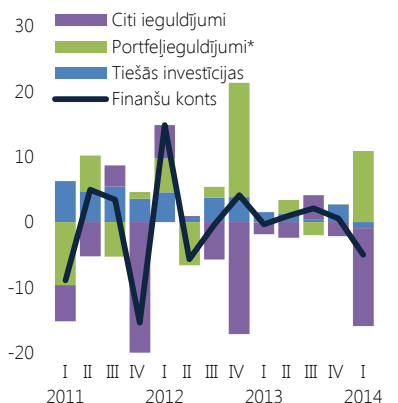
Tekošais kants pa posteņiem

pa ceturkšņiem, procentos no IKP

Finanšu kants pa posteņiem

bez rezerves aktīviem, pa ceturkšņiem, procentos no IKP

* portfeljieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

Latvijas maksājumu bilance pa posteņiem

procentos no IKP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 I
A. Tekošais kants	8,6	2,9	-2,2	-2,5	-0,8	-2,3
Tirdzniecības bilance	-7,7	-7,6	-11,4	-10,8	-9,4	-9,9
Pakalpojumu bilance	6,6	6,7	7,0	7,2	7,6	7,7
Neto ienākumi	7,2	1,5	0,2	-0,5	-0,2	0,7
Neto kārtējie pārvedumi	2,5	2,3	1,9	1,6	1,3	-0,8
B. Kapitāla kants	2,4	1,9	2,1	3,0	2,5	2,4
C. Finanšu kants*	-6,9	-2,1	-4,0	2,9	0,9	-5,0
Tiešās investīcijas	0,6	1,5	4,9	3,2	1,5	-0,9
Portfeljieguldījumi**	2,3	-2,8	-1,8	4,7	0,0	10,9
Citi ieguldījumi	-9,8	-0,7	-7,2	-5,1	-0,6	-15,0
D. Novirze	0,8	1,2	-0,4	0,2	-0,8	4,8
E. Rezerves aktīvi	-5,0	-4,0	4,4	-3,6	-1,7	0,1

* bez rezerves aktīviem; ** portfeljieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

CENAS

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija 2010. gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011. gadā 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija bija 4%, savukārt 2012. gadā – 1,6%. 2013. gadā patēriņa cenas samazinājās par 0,4%. Deflāciju galvenokārt noteica cenu samazinājums dabasgāzei, degvielai un pārtikai. Liela ietekme bija naftas un pārtikas cenu kritumam pasaulē. Gada vidējais cenu līmenis 2013. gadā palika nemainīgs.

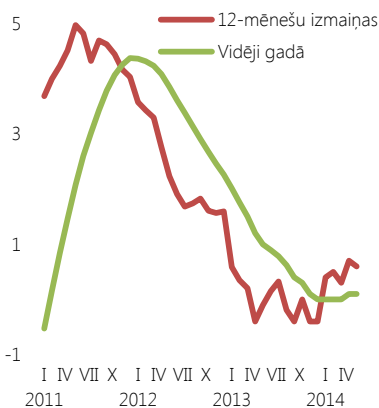
2014. gadā vērojams mērens cenu pieaugums. Maijā patēriņa cenas bija par 0,6% augstākas nekā pirms gada. 2014. gada piecos mēnešos lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām galvenokārt bija cenu kāpumam pārtikai (par 1,5%), apģērbam un apaviem (par 6,7%), alkoholam un tabakai (par 3,1%) un pakalpojumiem (par 1,8%). Jāatzīmē, ka arī pasaules pārtikas cenām bija vērojams pieaugums un tās bija par 1% augstākas nekā 2013. gada decembrī. Maijā pasaules naftas cenas bija tādā pašā līmenī kā iepriekšējā gada beigās. Arī Latvijā janvārī-maijā degvielas cenas praktiski nemainījās.

Arī ES kopumā cenu dinamika 2014. gadā ir mērena. Aprīlī 12-mēnešu inflācija ES valstīs bija 0,8%, ko noteica pārtikas un pakalpojumu cenu pieaugums.

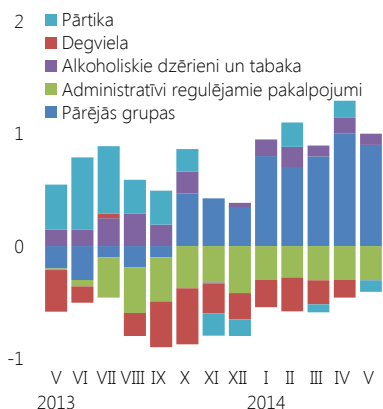
Saglabājoties līdzšinējai cenu dinamikai, kopumā 2014. gadā sagaidāma mērena inflācija. Ekonomikas ministrija prognozē, ka gada vidējā inflācija var būt ap 1% pie nosacījuma, ja pasaules pārtikas un naftas produktu cenas saglabās pašreizējo tendenci un nav sagaidāms to straujš pieaugums.

Ražotāju cenas pēc straujā pieauguma 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusē aug mēreni. 2013. gadā ražotāju cenas pieauga nedaudz (par 0,3%), galvenokārt cenu pieauguma dēļ apstrādes rūpniecībā.

Patēriņa cenu izmaiņas
pa mēnešiem, procentos

Preču un pakalpojumu grupu ietekme uz patēriņa cenu indeksu
ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

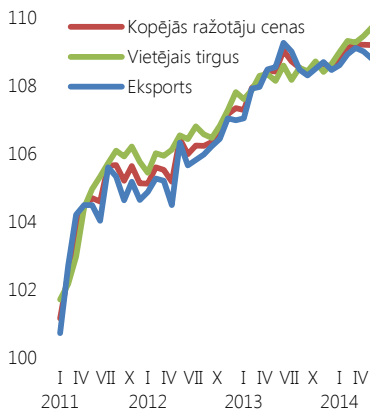

2014. gada aprīlī salīdzinājumā ar 2013. gada aprīli kopējais ražotāju cenu līmenis rūpniecībā palielinājās par 0,8%, vietējā tirgū realizētajai produkcijai – par 0,1%, bet eksportētajai – par 1,5 procentiem.

Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas 2014. gada aprīlī bija par 0,6% lielākas nekā pirms gada. 2014. gada aprīlī ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā eksportētajai produkcijai gada laikā ir augušas par 0,3%, bet vietējā tirgū realizētai produkcijai – par 1,1%. Ietekmīgākais cenu pieaugums bija kokapstrādē un gatavo metālizstrādājumu ražošanā, bet pazeminošā ietekme – datoru, elektronisko un optisko iekārtu, kā arī ķīmisko produktu ražošanā.

Ražotāju cenu kāpums liecina, ka pieprasījums pēc Latvijas ražotās produkcijas pieaug ne tikai vietējā tirgū, kur pakāpeniski uzlabojas ekonomiskā situācija, bet saglabājas augsts arī ārējos tirgos, neskatoties uz vājo ekonomisko izaugsmi galvenajās partnervalstīs.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā
pa mēnešiem, 2010. gada decembris = 100

Patēriņa cenu pārmaiņas
pa mēnešiem, procentos

		Pret iepriekšējo mēnesi	Pret iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	Pret iepriekšējā gada decembri	Vidēji gadā	
2013	Maijs	0,1	-0,1	0,3	1,0	
	Jūnijs	0,2	0,2	0,5	0,9	
	Jūlijs	-0,3	0,3	0,2	0,8	
	Augusts	-0,8	-0,2	-0,6	0,6	
	Septembris	0,3	-0,4	-0,4	0,4	
	Oktobris	0,3	0,0	0,0	0,3	
	Novembris	-0,5	-0,4	-0,5	0,1	
	Decembris	0,0	-0,4	-0,4	0,0	
	2014	Janvāris	0,6	0,4	0,6	0,0
		Februāris	0,0	0,5	0,6	0,0
		Marts	0,3	0,3	0,9	0,0
		Aprīlis	0,5	0,7	1,4	0,1
Maijs		-0,1	0,6	1,3	0,1	

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

Lai gan situācija finanšu sektorā pakāpeniski uzlabojas, tomēr 2014. gada sākumā atsevišķi banku sektora rādītāji bija negatīvi – saruka gan no jauna izsniegto kredītu, gan piesaistīto noguldījumu apjoms.

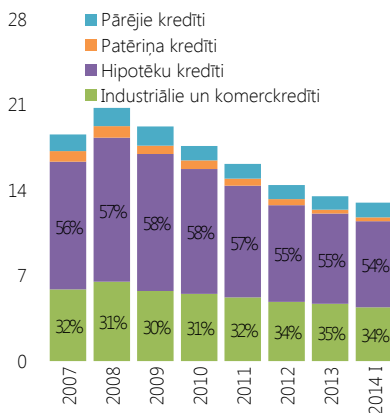
2014. gada sākumā ievērojami saruka no jauna izsniegto kredītu apjoms – 2014. gada 1. ceturksnī banku sektorā kopumā no jauna izsniegti kredīti 512,8 milj. eiro apmērā, kas bija par gandrīz 34% mazāk nekā pirms gada. Puse no jauna izsniegtajiem kredītiem tika izsniegta nerezidentiem. Nerezidentiem no jauna izsniegto kredītu īpatsvaram ir tendence pieaugt. Neskatoties uz nerezidentiem no jauna izsniegto kredītu īpatsvara pieaugumu, banku sektora kopējā kredītportfelī nerezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars veido tikai 12,2%. Gan mājtsaimniecību, gan uzņēmējdarbības kreditēšana joprojām ir zemā līmenī. 2014. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, saruka mājtsaimniecībām no jauna izsniegto kredītu pieauguma tempi (+2,5%). Uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi saruka par 22% un veidoja 29% jeb 147,1 milj. eiro no kopējā no jauna izsniegto kredītu apjoma.

Turpina samazināties kredītu atlikumi. Atmaksāto kredītu apmērs joprojām ir straujāks nekā no jauna izsniegtie kredīti. Kredītu atlikumi 2014. gada 1. ceturksnī beigās samazinājās par 8,4%, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. 2014. gada 1. ceturksnī visstraujāk saruka industriālo kredītu atlikumi (par 13%). Savukārt hipotekāro kredītu atlikumi samazinājās (par 10,6%).

Līdz ar tautsaimniecības izaugsmes atjaunošanos, kredītu kvalitāte turpina uzlaboties. Kredītu ar maksājuma kavējumiem apmērs kopējā banku kredītportfelī 2014. gada 1. ceturksnī bija 14,9%, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem kopš 2008. gada beigām. Banku kredītportfeļa kvalitātes uzlabošanās lielā mērā ir saistīta ar sliktu kredītu norakstīšanu.

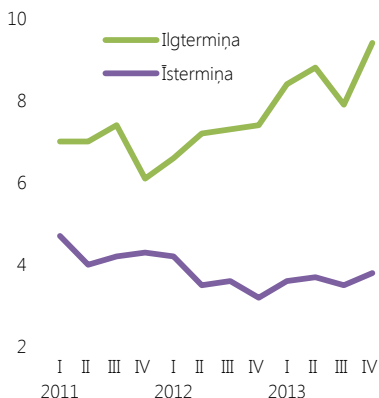
Rezidentiem izsniegto kredītu atlikumi

perioda beigās, miljardi eiro

Vidējās svērtās procentu likmes eiro izsniegtajiem kredītiem

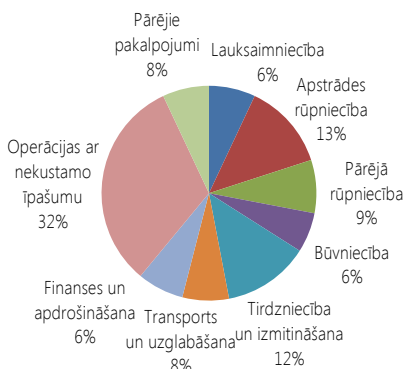
pa ceturksņiem, procentos

2013. gada 4. ceturksnī pieauga eiro izsniegto kredītu procentu likmes. Straujāks pieaugums bija vērojams ilgtermiņa procentu likmei, kas sasniedza augstāko rādītāju 9,4%. Īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmju svārstības piesaistītajiem noguldījumiem bija nelielas – attiecīgi 0,3% un 1,4 procenti.

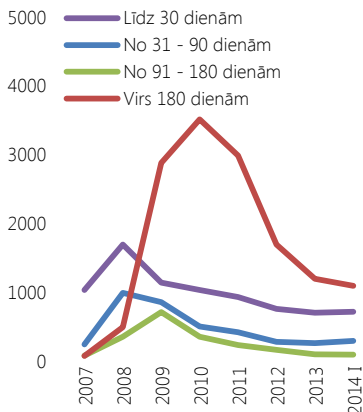
Izsniiegto kredītu struktūra pa nozarēm

2014. gada marta beigās, procentos

Kredīti ar maksājumu kavējumu

perioda beigās, milj. eiro

Latvijas banku sistēmas monetārie rādītāji

	2010	2011	2012	2013	2014 M3
<i>perioda beigās, miljrd. eiro</i>					
Tīrie ārējie aktīvi	-1,7	-0,3	0,9	1,2	-2,7
Tīrie iekšējie aktīvi	10,8	9,5	8,8	8,6	11,7
Iekšzemes kredīti	16,0	15,7	13,7	13,5	13,5
Pārējie aktīvi (neto)	-5,1	-6,2	-4,9	-4,8	-1,8
Plašā nauda M2X	9,1	9,2	9,6	9,8	8,9
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	1,1	1,5	1,5	0,7	3,5
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	7,9	7,7	8,1	9,2	8,9
<i>izmaiņas, procentos</i>					
Iekšzemes kredīti	-8,1	-1,5	-13,1	-1,4	0,1
Plašā nauda M2X	9,8	1,5	4,5	2,0	-5,6
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	21,0	28,8	4,1	-56,6	141,4
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	8,3	-2,4	4,5	13,2	11,4
Iekšzemes kopprodukts (faktiskajās cenās)	-2,2	11,7	8,7	5,6	4,1

VALSTS BUDŽETS

Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās Latvijā 2008.-2009. gadā būtiski ietekmēja valsts fiskālo stāvokli. Lai nepieļautu, ka situācija finanšu sektorā kļūst nekontrolējama, no 2008. gada līdz 2012. gadam Latvijā tika veikta budžeta konsolidācija. Vidēji gadā no 2008. gada līdz 2012. gadam tika veikti fiskālās konsolidācijas pasākumi 3,4% apmērā no IKP. Budžeta deficīts samazinājās no 9,1% no IKP 2009. gadā līdz 1,4% no IKP 2012. gadā. 2013. gadā budžeta deficīts samazinājās līdz 0,9% no IKP.

2014. gada piecos mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 2 735,4 milj. eiro, kas bija par 1,1% mazāk nekā pirms gada. Kopējie nodokļu ieņēmumi šajā laikā pieauga par 3,3 procentiem.

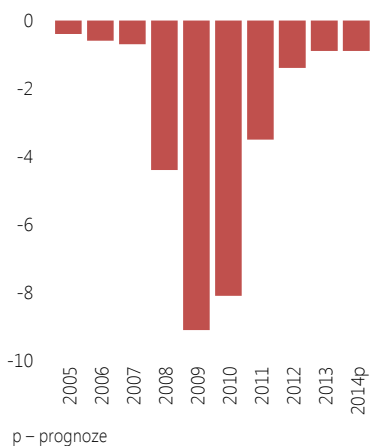
Lai arī pieaug nodarbinātība un darba samaksa 2014. gada piecos mēnešos, salīdzinot ar iepriekšējā gada pieciem mēnešiem, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas samazinājās par 2%. To lielā mērā noteica ar 2014. gada 1. janvāri spēkā stājušās nodokļu politikas izmaiņas – sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes samazinājums. Savukārt ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieauga vien par 0,6%, ko ietekmēja neapliekamā minimuma un atvieglojuma par apgādībā esošajām personām palielinājums.

2014. gada piecos mēnešos, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, par 8,9% pieauga PVN ieņēmumi. Palielinoties ekonomiskajām aktivitātēm, par 8,6% pieauga arī uzņēmuma ienākuma nodokļa ievākums.

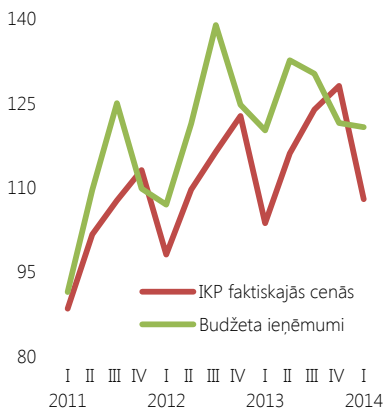
Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2014. gada piecos mēnešos bija 2 746,1 milj. eiro, kas bija par 4,1% vairāk nekā 2013. gada janvārimajā.

Piecos mēnešos, salīdzinot ar 2013. gada janvārimāju, strauji pieauga kārtējie izdevumi un kapitālie izdevumi, attiecīgi par 8,8% un 8,6%. Izdevumi subsīdijām un dotācijām šajā laikā palielinājās par 3,3 procentiem.

Budžeta bilance
procentos no IKP

IKP un budžeta ieņēmumi
2010. gada 4. ceturksnis = 100

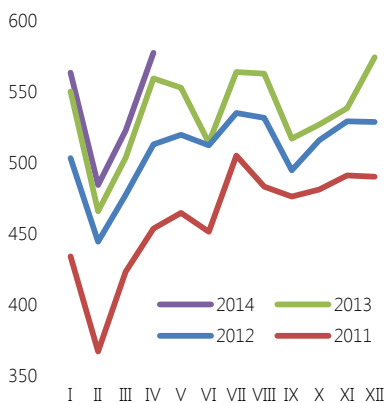

No funkcionālajām kategorijām 2014. gada piecos mēnešos apjomīgākais izdevumu pieaugums bija vides aizsardzībai. Būtiski izdevumi pieauga arī sabiedriskajai kārtībai un drošībai, veselībai, sociālai aizsardzībai, vispārējiem valdības dienestiem un izglītībai. Savukārt izdevumi samazinājās pašvaldību teritoriju apsaimniekošanai un ekonomiskai darbībai.

Valdības mērķis ir saglabāt zemu budžeta deficītu un plānots, ka 2014. gadā tas saglabāsies 0,9% no IKP.

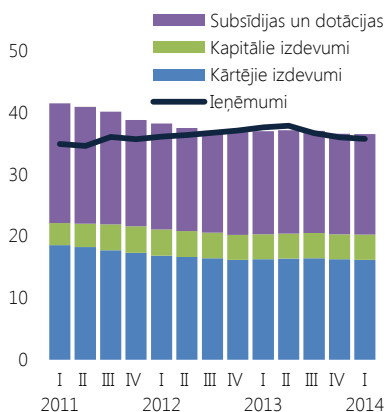
Nodokļu ieņēmumi

pa mēnešiem, milj. eiro

Valsts konsolidētais kopbudžets pa posteņiem

četrus ceturkšņu slidošais vidējais, procentos no IKP

Vispārējās valdības budžets

	mljrd. eiro				izmaiņas, %	
	2011	2012	2013	2014 M1-5	2013	2014 M1-5
Ieņēmumi, tai skaitā:	7,2	8,2	8,4	2,7	2,6	-1,1
Netiešie nodokļi, tai skaitā:	2,1	2,3	2,4	0,8	4,3	6,9
Pievienotās vērtības nodoklis	1,4	1,6	1,7	0,6	4,9	8,9
Ienākuma un īpašuma nodokļi	1,6	1,8	1,9	0,6	6,5	3,8
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1,7	1,9	2,0	0,6	5,1	-2,0
Pārējie nodokļi	0,1	0,1	0,2	0,0	8,6	12,1
Citi ieņēmumi	1,7	2,1	2,0	0,6	-0,5	-14,5
Izdevumi	7,9	8,1	8,5	2,7	4,5	4,1

DARBA TIRGUS

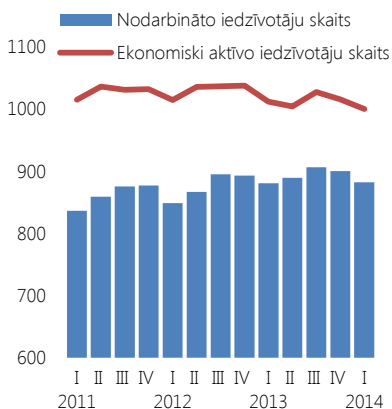
Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs.

2013. gadā nodarbināto skaits palielinājās par 2,1%, kas bija straujākais pieaugums kopš 2008. gada. Nodarbinātības līmenis starp iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem 2013. gadā palielinājās līdz 58,2% un vidēji gadā nodarbināti bija 894 tūkst. iedzīvotāji. Vienlaikus demogrāfijas tendenču ietekmē par 1,6% 2013. gadā samazinājās ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, kas kopā ar nodarbinātības pieaugumu sekmēja arī straujāku bezdarba samazināšanos. Bezdarba līmenis 2013. gadā samazinājās par 3,2 procentpunktiem – līdz 11,9%. Darba meklētāju skaits 2013. gadā bija 120,4 tūkst.

Situācija darba tirgū turpināja uzlaboties arī 2014. gadā. 1. ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits palielinājās par 0,2%, bet bezdarba līmenis samazinājās par 1,1 procentpunktiem, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni. Nodarbināti bija 881,7 tūkst. jeb 58,6% iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem. Bezdarba līmenis bija 11,9% un bez darba bija 118,7 tūkst. iedzīvotāju.

Arī reģistrētais bezdarba līmenis turpina samazināties – 2014. gada maijā beigās tas bija 9,1%. Reģistrēti bija 92 tūkst. bezdarbnieku, kas bija par 11 tūkst. mazāk nekā 2013. gada maijā. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājās Latgales reģionā (19%), bet zemākais – Rīgā (5,5%). Vairāk nekā trešdaļa no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Nodarbinātie un ekonomiski aktīvie iedzīvotāji
pa ceturksņiem, tūkstošos

Aizņemtās darba vietas
tūkstošos

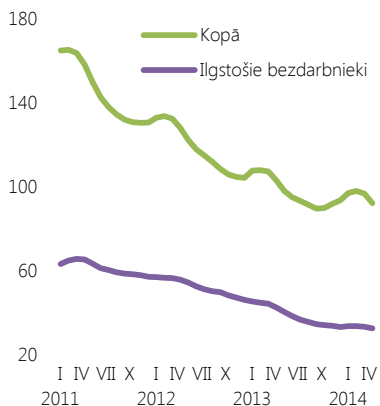
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pavisam	1 016,6	826,1	776,7	805,5	839,1	865,1
Lauksaimniecība	20,8	17,9	17,5	19,0	20,6	21,2
Apstrādes rūpniecība	138,9	104,1	101,8	109,1	114,5	117,3
Pārējā rūpniecība	26,7	23,7	22,4	22,9	23,7	24,2
Būvniecība	89,3	54,6	46,0	50,9	55,7	60,6
Tirdzniecība un izmitināšana	221,8	173,3	159,7	162,8	170,7	173,9
Transports un uzglabāšana	77,8	67,6	66,8	68,8	72,7	75,2
Citi komercpakalpojumi	196,2	162,8	148,4	157,0	168,5	176,2
Sabiedriskie pakalpojumi	245,1	222,1	214,2	215,0	212,8	216,5

Kopš 2010. gada vidus pakāpeniski palielinās arī Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darbavietu skaits. 2014. gada maija beigās kopumā bija reģistrētas 6,3 tūkst. vakances, kas bija par 2,5% vairāk nekā pirms gada.

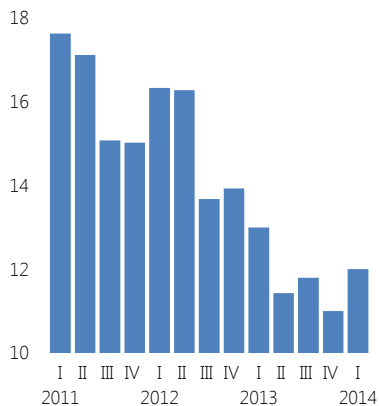
Salīdzinoši augstais bezdarbs galvenokārt saistīts ar cikliskiem faktoriem, tomēr saglabājās arī augsts strukturālā bezdarba risks. Daļai no esošiem bezdarbniekiem ilgstoši var būt problēmas atrast darbu, jo jaunās darbavietas nav tās pašas, kas tika zaudētas krīzes laikā.

2014. gadā situācija darba tirgū turpinās uzlaboties. Paredzams, ka nodarbināto skaits 2014. gadā varētu palielināties par aptuveni 1,5-2%, bet bezdarba līmenis samazināties tuvosies 10 procentiem.

Reģistrētie bezdarbnieki
pa mēnešiem, tūkstošos

Bezdarba līmenis
pa ceturksņiem, procentos

Nodarbinātības un bezdarba galvenie rādītāji
15-74 gadu vecuma grupā

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
tūkstošos						
Iedzīvotāju skaits*	1 702,5	1 674,3	1 635,3	1 595,3	1 560,0	1 536,1
Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits	1 143,4	1 101,4	1 056,5	1 028,2	1 030,7	1 014,2
Nodarbināto skaits	1 054,9	908,5	850,7	861,6	875,6	893,9
Bezdarbnieku skaits	88,5	192,9	205,8	166,6	155,1	120,4
procentos						
Ekonomiskās aktivitātes līmenis	67,2	65,8	64,6	64,5	66,1	66,0
Nodarbinātības līmenis	62,0	54,3	52,0	54,0	56,1	58,2
Bezdarba līmenis	7,7	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9

* iedzīvotāju skaits privātajās mājāsaimniecībās

IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI

Krīzes laikā atalgojuma korekcija bija salīdzinoši mērena, lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai kopš 2010. gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, lai arī bezdarba līmenis saglabājās samērā augstā līmenī.

Augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējā bruto darba samaksa pakāpeniski palielinās. 2011. un 2012. gadā tā pieauga attiecīgi par 4,4% un 3,7%, bet 2013. gadā – par 4,6% un sasniedza 716 eiro.

Kopš 2010. gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. 2013. gadā atalgojums privātajā sektorā palielinājās par 4,7%, līdzīgs pieaugums bija vērojams arī sabiedriskajā sektorā (par 4,6%). Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā 2013. gadā vidējā bruto alga joprojām bija par 5% zemāka nekā 2008. gada attiecīgajā periodā, turpretī privātajā sektorā tā pārsniedza 2008. gada līmeni par 10,7 procentiem.

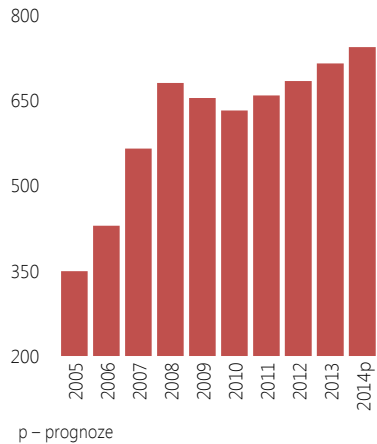
Relatīvi strauji algas turpināja pieaugt arī 2014. gada sākumā. 1. ceturksnī vidējā bruto alga palielinājās par 7,7%, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni. Augstākā darba alga saglabājās Rīgas reģionā (846 eiro), bet zemākais atalgojuma līmenis bija Latgales reģionā (499 eiro).

Atalgojums kopš 2010. gada ir pieaudzis visās tautsaimniecības pamatnozārēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums ir bijis finanšu pakalpojumu nozarē, valsts pārvaldē un nekustamo īpašumu nozarē.

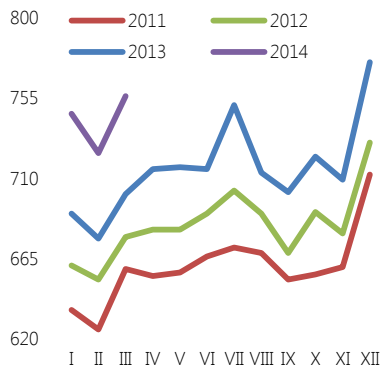
Straujākais algas pieaugums 2014. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni, bija finanšu pakalpojumu nozarē (16,6%), nekustamo īpašumu nozarē (10,9%), un lauksaimniecībā (10,2%).

Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1 773 eiro mēnesī.

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto, eiro

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto pa mēnešiem, eiro

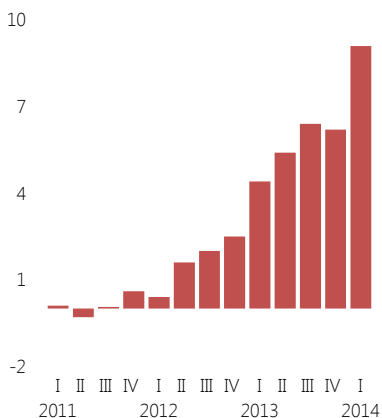

Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu, pakāpeniski palielinās reālā darba alga. Periodā no 2011.-2012. gadam, pieaugot patēriņa cenām, reālās algas pieaugums bija mērens – attiecīgi 0,1% un 1,6% gadā. 2013. gadā reālais atalgojums palielinājās par 5,6%, ko pamatā noteica patēriņu cenu saglabāšanās esošajā līmenī. Vienlaikus 2014. gada 1. ceturksnī reālā darba alga palielinājās par 9,1%, kas lielā mērā saistāms ar straujo nominālās algas pieaugumu.

Turpina palielināties arī vidējās pensijas apmērs. 2013. gadā vidējās mēneša vecuma pensijas apmērs palielinājās par 1%, salīdzinot ar 2012. gadu. Savukārt 2014. gadā 1. ceturksnī vidējā mēneša vecuma pensija pieauga par 3,1%, salīdzinot ar 2013. gada 1. ceturksni, un bija vidēji 264,84 eiro mēnesī.

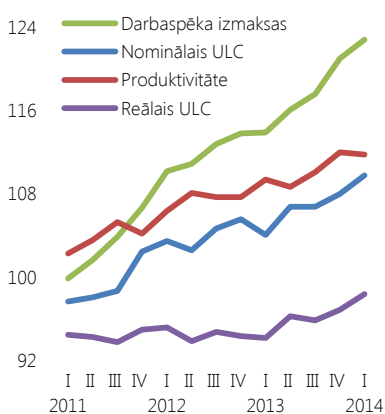
Strādājošo reālā darba samaksa

pret iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, procentos

Darbspēka izmaksas un produktivitāte

2010. gada 4. ceturksnis = 100

Strādājošo vidējā bruto darba samaksa pa nozarēm

pret iepriekšējo gadu, procentos

	2009	2010	2011	2012	2013
Pavisam	-3,9	-3,5	4,4	3,7	4,6
Lauksaimniecība	-4,7	5,8	8,2	0,7	4,8
Apstrādes rūpniecība	-2,0	0,1	5,0	4,6	4,0
Pārējā rūpniecība	-4,2	4,1	3,7	3,6	1,8
Būvniecība	-1,0	-5,3	4,7	2,0	6,8
Tirdzniecība un izmitināšana	-2,8	-3,6	5,9	4,5	6,0
Transports un uzglabāšana	0,2	0,2	1,0	7,7	0,5
Citi komercpakalpojumi	-1,1	-1,4	3,9	2,4	3,4
Sabiedriskie pakalpojumi	-12,8	-9,0	4,5	2,7	6,3

STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI

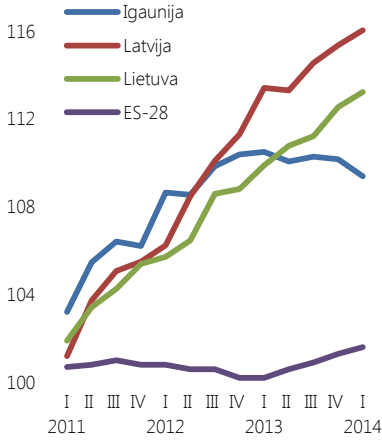
Ekonomiskā attīstība Baltijas valstīs

	Latvija	Lietuva	Igaunija
Teritorija, tūkst. km ²	64,6	65,3	45,2
Iedzīvotāju skaits, tūkst., 2014. gada 1. maijā	1 997,5	2 933,5	1 315,8
Iekšzemes kopprodukts, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	5,2	3,7	3,9
2013. gads	4,1	3,3	0,8
2013.g. 4.cet.	3,6	3,6	0,3
2014.g. 1.cet.	2,8	3,2	-1,4
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,4	3,7	1,1
2013. gads	0,0	3,3	2,9
2013.g. 4.cet.	2,6	-1,7	1,5
2014.g. 1.cet.	1,2	-7,7	-1,0
Mazumtirdzniecības apgrozījums*, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	9,1	6,2	9,3
2013. gads	3,3	5,2	3,1
2013.g. 4.cet.	3,1	3,7	4,1
2014.g. 1.cet.	1,9	5,3	7,9
Patēriņa cenu pārmaiņas, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	2,3	3,1	3,9
2013. gads	0,0	1,0	2,8
2013.g. 4.cet.	-0,3	0,4	1,5
2014.g. 1.cet.	0,4	0,2	0,6
Nodarbināto skaits, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2012. gads	1,6	1,8	1,9
2013. gads	2,1	1,3	1,0
2013.g. 4.cet.	0,8	2,3	0,1
2014.g. 1.cet.	0,2	2,2	-0,7
Bezdarba līmenis, procentos no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem			
2012. gads	15,0	13,4	10,0
2013. gads	11,9	11,8	8,6
2013.g. 4.cet.	11,3	11,4	8,7
2014.g. 1.cet.	11,9	12,4	8,5

* kalendāri izlīdzināti dati faktiskajās cenās

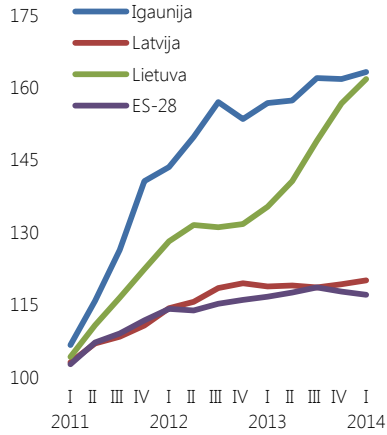
Iekšzemes kopprodukts

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

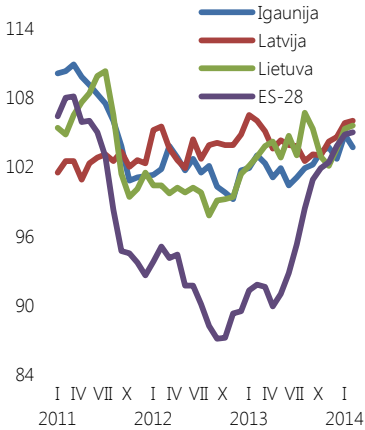
Preču un pakalpojumu eksports

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

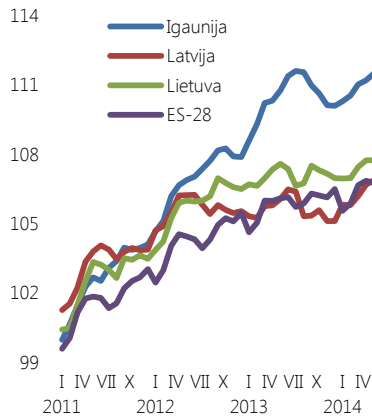
Ekonomikas sentimenta indekss

sezonāli izlīdzināti dati

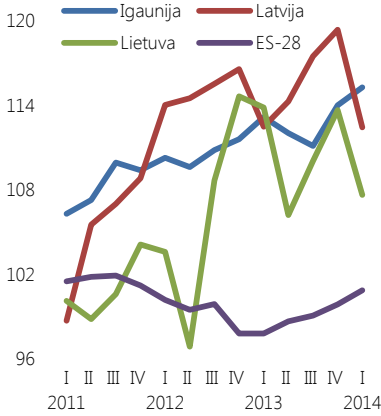
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

2010. gada 4. ceturksnis = 100

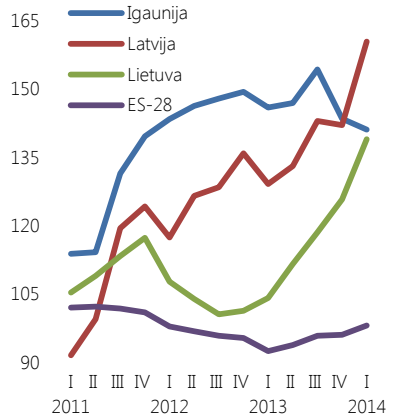
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

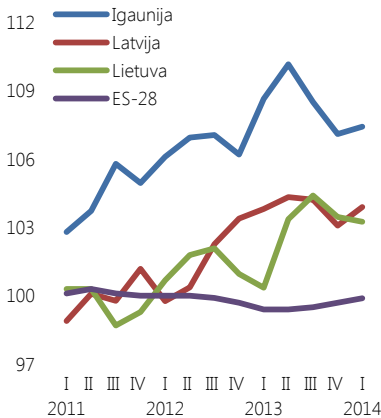
Būvniecības apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

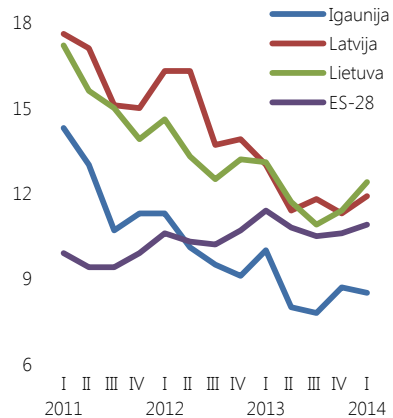
Nodarbināto skaits

sezonāli izlīdzināti dati
2010. gada 4. ceturksnis = 100

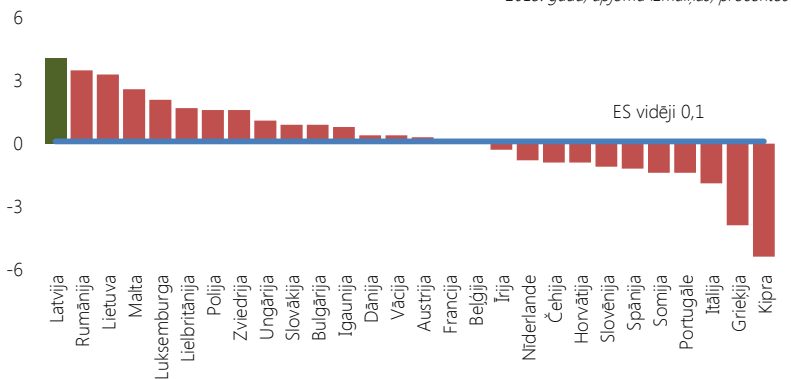
Bezdarba līmenis

procentos

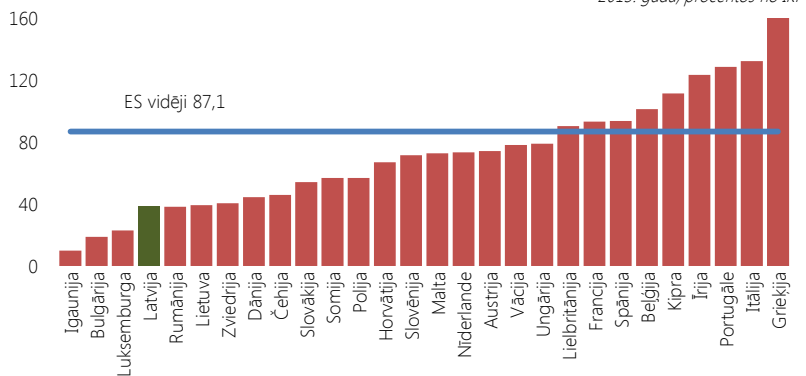
Iekšzemes kopprodukts

2013. gadā, apjomu izmaiņas, procentos

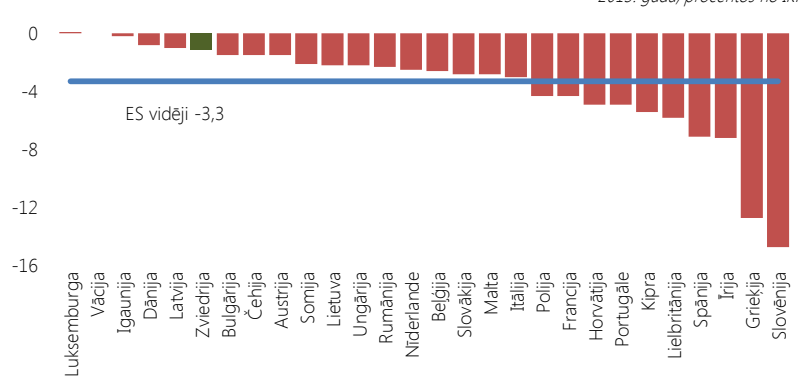
Valsts parāds

2013. gadā, procentos no IKP

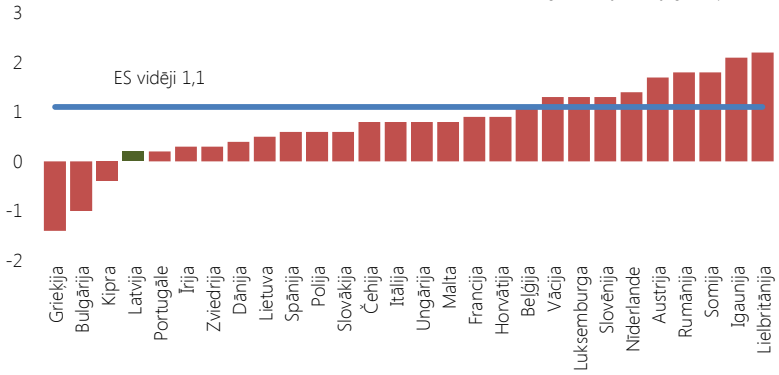

Budžeta bilance

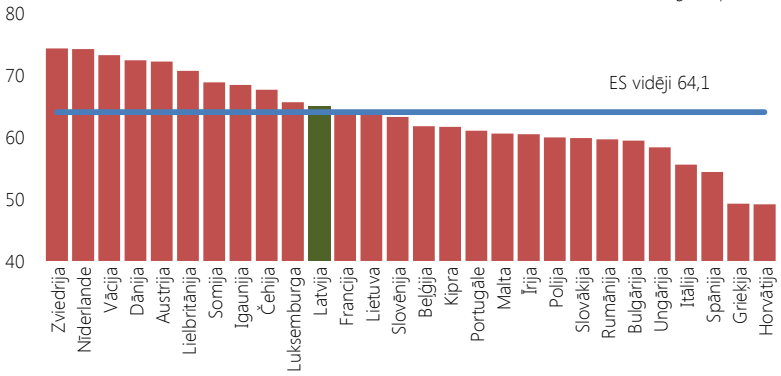
2013. gadā, procentos no IKP

Saskaņotais patēriņa cenu indekss 2014. gada maijā, vidēji gadā, procentos

Nodarbinātības līmenis 2013. gadā, procentos

Bezdarba līmenis 2013. gadā, procentos

